

fímtíðarunum.

Viðvíkjandi plasering: Burturkastið frá öllum landsins borgarum skal, sigst, „fyrirbeina“ við Air. Motivering: spillorkan skal koma alivinnuni til góða?

Öll cysturoeyggin skal turrleggjast og ökologisku árinis-kanningarnar eru reint hyotetiskar.

Ein idnaðarmiðdepil á Sundi, ella einhvörja aðra staðni, og tað at flestu av alifiskafjarðunum, umframt frærenslu av kemiskum evnum, frá túsundtals vaskimaskinum, umframt áhaldandi skipaferðslu og hartil at hvørt einasta flakavirkir hefur egið havnalag, heilt erligt, „hvári liggur munurin, annað enn tann møguliga positiva vegin, ti tað id ætlanin varð lögð fram varð sagt frá, at stýring skal fáast á hesum longu í føðingini.

Tjak og handling

Viðvíkjandi tjaki, so sum Martin Djurhuus, skrivari í Menningargrunninum ynskja tað, so er hetta sjálvandi so rætt so rætt, men at tørvur er á provokerandi handling, kann ein konkludera við at citera Martin sjálfvan.

Hann sigur: „Vit hava liggjandi eitt idnaðaralit frá 1978 (við kjarnutankanum), og spurdu um hvør skuldi hava, sigur Martin, at tað eru politikararnir, sum so avgjørt ikki vilja lurta, og viðv. Idnaðarstovni heldur Martin Djurhuus, at hon er ov litil. Eg haldi við honum og vildi sagt, at tað er bart út hættilsigt, beinleiðis katastrofalt, at tað, orsakað av tvørrandi jattanum til Idnaðarstovna skal verða so, at all okkara tekniska vitan er „goymd“ í einum illafarnum kjallara á Skansavegi, har plássviðurskiptini eru so út av lagi, at sjálvt ve verður nytt sum arkiv.“

Og ikki minst at lykilin til hetta arkivið er goymdur í einum einasta heila. Einum heila, id orsakað av tvørrandi jattanum, tekst við at hugsa, forfatta, kladdu-skriva, diktera, lesa korrektur, koyra í konvoluttar og slikka frimerki og umfram hetta skal leggja fram loysnir — itokilig úrslit!

Tos um byrging av Vestmannasund hefur tikið seg upp á politiskum plani og hetta verður ivaleyst at gerast veruleiki — kostnaður? Berghol til try folk á Tröllanesi er vorðið veruleiki, kostnaður? SEV-stjórn sigur, at hann ikki ætlar at troyta feroyskar grunnar, men sokja sær utlendsk lán og kemur ivaleyst at svinbinda okkara landskassaveindahaldsevið nakrar mannsaldrar fram, so sett í relation til hetta, er ilogupeningurin, sum møguliga er nakað lagt settur fyri virkisætlanina á Sundi, óvanliga litil, í mun til tað sum ætlat at fáast burtúrur.

SLUPPINAR — STØRSTA ARBEIDSPLÁSS FØROYINGA

Í 1959 skrivaði eg nakrar hugleiðingar um sluppuna, sum ta var eitt tað størsta arbeiðsplássið føroyinga, og minnst meg rætt var niðurstøðan soljóðandi:

„Tak eina slupp, drag hana upp, dýggja hana undir í biki og tjoru, so at ein ein sunnudag kann lukta og droyma sge aftur í fyrndina.“

Hetta var sjálvandi meint í yvirfjordum tydingni. Eg burdi havi endað við at siga: „til skrák og adværsl“, ti hart yvirromantiseraða slupplidina fær ein til at drýpa hegur, bæði av sorg og av virðing fyri teimum monnum, id sluppinnar mannaðu.

At tað skuldi taka eina fjórðingsvöld, aðrenn hetta gjordist veruleiki, hevði eg ekki gáað um, men rætt skal vera rætt, tað treiskni, tær kvalir, tann óvissa, tæy út av lagi tortøru hørðu kor, id slupputið, ella eisini tað við hugvuni í hondini bar í sær, sigur eisini frá, at í hesum fólki byr nakað og eitt tilfelli einastandandi treiskni og ein svovordin optimismi, id ger, at hesum fólki er liv lagað. Í fiskili er eg eisini limur í TG 326, ti leingi skal livi teirra minni.

Tað atti eingin at sloppið at stigidi niður á dekkið á Westward Ho ella TG 326 Jóhanne, uttan við hugvuni í hondini.

Ein hvør er sær sjálvan næstur — andin.

EINAR GEVUR ILT AV SÆR MEN —

Prentsmiðjurnar, id tað idur av her á landi, eru tær ikki klassisk domi um ráðandi sjah dráttarandan! Eg haldi, at striðið imillum prentsmiðjurnar hevði bara fingið eitt nytt uppkok, ti hvønn skuldi Hans Mortensen havi valt: „einaran Einar ella Stig einaran“.

Martin Djurhuus visir á, at virkismiðdepilin á Langasandi í Kollafirði er ein sum ætlan, og ein kann so spyrja: hvi er hendan ætlan ikki framd. Viðari sigur Martin, at samlaða Dylluprojektid ikki byggir á nóg gott rávøgrundarlag — hetta man vera ein tankatoskur.

Vit hava yvir 20 virkir, id byggja á eitt rávøgrundarlag uppá gott 100.000 tons av botnfiski og er hetta ivaleyst, skal ein halda seg til tað, id fiskifroðingarnir siga, eini 20—30 møguliga 40% omanfyri tað, id atti at verið tikið av hesum stovnum og 15—20 milionir kilo av innvolum rogn — livur — garnar tveita vit í aftur havið.

Vit hava eina brennistið í Fuglafirði, id kolar upp langt omanfyri 100.000 tons av pelagiskum fiskaslogum.

og ivanleyst skulu tað til langt omanfyri 100.000 tons, um hettasakl geva nakað av sær, eitt syrgiligt sjukligt paradoks. Dylluprojektid, so vitt eg havi skilt tað, byggir á eitt rávøgrundarlag, id shm. fiskifroðingar okkara er uppá min. 2,5x10 ella 2,5 mill. tons, — ikki kg men 100 ferðir so nógv.

MIDSÁVNAN

Sum ein reyður tráður í tjakinum, ella atfinninginum at ætlanin á Sundi er ræðsla fyri midsávnan. Hertil er at siga, at feroyska fólkasalin oll, og tað bæði heidi og kristi, er midsávnad um „vold og video“. Samtaluvendi ta tú tórnar til á arbeiðsplassinum um morgnarnar er vorðið so „pærendansk“ at tað snýr seg um „trækprocent“ og hvat, id Jógvan Asbjørn hevði at bjóða uppá í gjárkvöldið, og hartil — eina rættuliga fólkaosing, id stendst av, at danska TV-avisin ikki longur er at siggia á hesum røntgengeislandi tolum, ein TV-avis, hvørs innihald er okkum fyri ein part, óviðkomandi, t.d. ATP, karensdage etc.

Eg haldi heldur, at vit áttu at hava verið bangnir fyri tilfelli midsávnan av nokrum so óvurderligum sum feroysku fólkasalini og at vit áttu at havi bundið um heilan fingur í so mæta, ta tað var til tess. Eg haldi als ikki, at tað er nakað at vera ræddur fyri, ta tað snýr seg um arbeiðsskapandi tiltøk, ella tankar, id bera á tað borið.

TAD PRIVAT ALMENNA — TAD ALMENT PRIVATA

Tað verður av ávisum politikarum og talsmonnum fyri politisk grundsjonar-mið framhildið, at har tað privata ikki røkkur, har ma tað almenna við inni myndina.

Aðrir av okkara meðborgarum eru av tí askoðan, at alt skal vera við útgangsstøði í privata initiativinum. — Hvát er nu hvát?

Heilt erligt, so er eftirhondini talan um, at alt okkara samfelag, okkara vinnulivsstrukturur, allar aktivitetur í hesum landi er ein samantvinnan av hesum báðum, ti rættuliga trekt virkandi almenna og ti privata, tað individualistiska. Ivaleyst er nokur onnur gongd leið ikki í eygsjón, sum er, men eftirhondini er tað verið soleiðis, at ein kann seta spurnadartekin við „almennu orkuni“ og hvør er so tað almenna? Er tað ikki so, at tað almenna er tað privata og tað privata er verið tað almenna, ti tað almenna er ju alt tað feroyska fólkið, t.v.s. tað er nevan nakað meiri privat, enn akkurat tað

aveinstaklingum, individualistum samansetta sonevnda almenna.

STÝRING?

Ein annar spurningur, id ein eigur at seta eitt stórt spurnadartekin við, er almenna stýringin. Eitt er ihvørtfall givið, almenna stýringssystemið er ikki væl virkandi. Hetta viðgekk Pauli Ellefsen eisini á Fiskivinnuskjóðnum 29/30 nov. 83. Og nógvir eru teir, id eru vorðir eymir í afturpartinum av at sitja og biða eftir ministarum, id aldri eru at hitta. Tað tekur ár, bæði 5 og ártíggjur at fáa ávis mál framd, so trekt virkar hetta almenna stýringarlag.

Landsstýrið og stovnar tess, mugu sum skjótast greinast sundur, um ikki í ministeriur so í øllum forum departementir við departementshelsum, id hava avgerðarrætt og sum eiga at standa til svars og hava ábyrgd av tiknum avgerðum.

Sum er gongur alt — alt ov trekt og sum nevnt í hesum hjartasuffi ella hesi hugleiðing, so er idnaðaralitið, id hevur „ligið frammi“ ella goymt, ivaleyst tað seinara, lika síðan 1978, eitt domi um hetta, og eisini sum her nevnt, ta id tað verður áannað at depul-in á Langasandi er ein sunnur tanki, hvi í guds garði er hann iki framdur og tað fyri langari tíð síðan.

FØROYA FISKASØLA WORLDS BEST P.R.

Sum tann viðagittin rosinan, ti tað lika so viðagittin pylsundanum, so varð tað hugstoytt at hoyra fiskasolustjóran Birgir Danielsen í utlendskum sjónvarpi (tutlandi, id møguliga kann gerast keyparaland) — lancera eina nýggja framleiðslu sum crab-sticks, sum verandi eina falska vøru, orðið „falskt“ varð ikki nytt minni enn 5 ferðir. Hetta gevur sannliga, sannliga „stoft til eftertanke“. Har varð ikki í sama vídfangi framført, at ein Bayersk pylsa var eitt falskt produkt, um hvørt tað verður sagt at „det er en himmelsk spise“, ti bert gud veit hvat id er í hesum pylsum.

Ivaleyst kundi Hans Mortensen, um hann var ein eindaleysur profitmakari, havi valt nakað meira einfalt, óproblematiskt, totalt risikofritt, stórfrofittegevandi, sum t. d. at sett á stovn ein banka og rikið hendan bankan eftir feroyskari recept, ti at ein og hvør stóri bankafingling til tørru, verður einans veitt um landskassaveidhald verður fingið tilvega, t.v.s. at hvør einasti borgari er við til at tryggja teimum báðum bankunum veldugar inntøkur, uttan at

hesir risikera eitt einasta oyra.

Tað almenna, ella einstaklingurin individualisturin, feroysingurin kautionerir in solidum, „ein fyri allar og allir fyri ein.“

Snýr tað seg um húsabygging, hevur banking trygd í fólksins egna peningastovni, sparikassanum, id avloysir okursrentubyggingilnið. Snýr tað seg um tað heilt stóra: Skipa- og liknandi stórlögur, (byggjulán) treytaleyst landskassaveidhald, uttan at teir id umsitavangstskrivadu EDV-styrdu og innkravdu einstaklingapeningaupphæddirnar, hava funnið útav at krevja somikið sum eitt einasta promille fyri hesa in solidum kaution, id tryggjar bankunum risikofrið stórvinning.

ORKAN

Nu havi eg gjørt í og nógv av at mæla við svortum og doprum litum og vil eg ti enda hendan stubba við at visa á tað eg nevndi um tað óvanliga orku, id liggur í sjálvari feroysku fólkasalini, fyri ikki at tala um tað

otomiliga regenerandi rikidomi, id vit, um vit eru skynsamir, hava høvi til at „oyssa“ av, nevnliga havið og grunnarnir kring land okkara.

Lát okkum gevast við at „oyssa“, lát okkum broyta kós og sokja tað kvalitativa framum tað kvantitativa, ti sum er, hava vit størstu BTU, pr. íbúgva í øllum heiminum, burtusæð frá Kuwait. Spurningurin er bert, um vit ikki eru farnir eitt vet ov langt og í tí skili vera fyri álvarsomum bak-kasti og seta alt „yvir stýr“, tendra eitt litid ljós, eitt pinkalitið ljós heldur enn at banna yvir myrkrið, so sum eg her havi gjørt, og skal mitt litla ljós ti verða: at vit taka og lita afturum bak og læra av teimum skiveileikum, id vit hava gjørt — og síðani í sátt og semju finna saman um ikki okendar, men tianverri í nógvum forum kendar, innlýsandi progressivar sannleikar — vit hava paradoksalt nokk vitanina um ta vitan, id ikki er vorðin brukt.

John Smith

John Smith visir á tann stóra tervin á arbeiðsplassum